

Ключевые слова: автоматизированная веб-система поддержки планирования развития, диагностика, измерение, оценка, коллективная интегральная оценка, организационная культура, жизненный цикл, устойчивое развитие.

A. Yu. Dudar, A. P. Meshchaninov

INTERACTIVE TECHNOLOGY FOR ASSESSMENT THE DOMINANT ORGANIZATIONAL CULTURE STYLE OF UNIVERSITY

The interactive assessment technology of the dominant organizational culture style using automated web-system of university development planning that synergistically combines traditional models of determining the dominant organizational culture style, psychological correction, evaluation of management performance, determine the life cycle planning for sustainable development of the university and creation collective integral assessment are presented.

Keywords: automated web-system of university development planning, diagnosis, measurement, assessment, collective integral assessment, organizational culture, life cycle, sustainability development.

Стаття надійшла до редакції 06.04.15

УДК 378:37.03

*О. А. Ігнатюк, Г.А.Шахова ,
г. Харків, Україна*

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ» НА ОСНОВІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Актуальність та постановка проблеми. Професійну діяльність викладача за своїм характером давно й однозначно віднесено в наукових дослідженнях до творчих видів діяльності, яка вважається як досить нелегка праця. Складність професійної діяльності викладача проявляється не тільки в різноманітті компонентів і взаємозв'язків між ними, але й їх взаємозв'язків між цими компонентами й зовнішнім середовищем (О.І. Гура [3], М.Б. Євтух [5] та інші). Педагогічна професія, як ми вже відзначали, є одночасно перетворюючою й керуючою. А для того, щоб

управляти процесом розвитку особистості, потрібно бути компетентним. Поняття професійної компетентності педагога тому виражає єдність його теоретичної й практичної готовності в цілісній структурі особистості й характеризує його професіоналізм (І.А. Зязюн [3]).

Потреба практики в розвитку теорії освіти привела до виникнення педагогічних технологій навчання, які на рівні вищої школи пов'язані з розробкою цілісної концепції підготовки спеціаліста та системною організацією навчального процесу. Нові актуальні завдання висувають на порядок денний необхідність пошуку нових навчальних технологій, а також відповідей на питання стосовно чому навчати майбутніх фахівців і як організувати та провести самий навчальний процес, щоб забезпечити формування сучасного фахівця, здатного максимально реалізувати свій потенціал.

Зв'язок проблеми з науковими та практичними завданнями. Для підвищення якості підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах освіти використовують різні педагогічні технології. Їх розробка і застосування спрямовані на вибір і обґрунтування способів і прийомів навчання, форм контролю знань і умінь, на підготовку дидактичних і технічних засобів навчання, на вибір методів мотивації і активізації пізнавальної діяльності, на планування навчального процесу тощо [1, 2, 6]. Виникає потреба в необхідності приведення існуючих теорій навчання у відповідність з вимогами сучасної практики підготовки фахівців, додати їм більш операційний і інструментальний характер з погляду сучасних цілей і задач підготовки фахівців.

Аналіз педагогічних досліджень і публікацій дозволяє стверджувати, що підґрунтям в розробці педагогічних технологій слід вважати багатий досвід накопичений вищою школою у питаннях організації й оптимізації навчання, який відобразили у своїх роботах видатні вчені - дидакти - С.І. Архангельський, Ю.К. Бабанський, С.Т. Шацький, М.М. Скаткин, І.Я. Лернер, О.В. Долженко та інші. Найбільший внесок у розробку проблем технологій навчання внесли як вітчизняні, так й закордонні учені: А.М. Алексюк, С.У. Гончаренко, С.О. Сисоєва, І.Ф. Прокопенко, В.І. Евдокимов, О.М. Пехота, Г.В. Троцько, В.І. Лозова, Т.І. Сущенко, А.С. Нисимчук, О.С. Падалка, А.Т. Шпак та ін. (Україна); В.П. Беспалько, А.Я. Савельєв, Н.Ф. Тализіна, О.П. Околев й ін. (Росія); А. Мелетинек (Австрія); Ф. Янушкевич, Ч. Куписевич, В. Стриковський (Польща), Дж. Брунер (США) та інші.

Мета роботи полягає в дослідженні особливостей сутності та змісту педагогічних технологій у контексті формування науково-дослідницької компетентності магістрантів спеціальності «Педагогіка

вищої школи» на основі міждисциплінарного зв'язку у їх фаховій підготовці.

Основна частина роботи. Зміст професійної компетентності педагога тієї або іншої спеціальності визначається кваліфікаційною характеристикою. Вона являє собою нормативну модель компетентності педагога, відображаючи науково обґрунтований склад професійних знань, умінь і навичок. Кваліфікаційна характеристика - це, по суті, звід узагальнених вимог до викладача на рівні його теоретичного й практичного досвіду. Не викликає жодних сумнівів, що зміст педагогічної освіти як ціле тому може бути розглянутий як єдність знань і вмінь, досвіду творчої діяльності й досвіду емоційно-ціннісного відношення до педагогічної дійсності (І.А. Зязюн, С.У. Гончаренко, М.Б. Євтух, Г.П. Васянович, Л.С. Нечепоренко, О.Г. Романовський, І.Ф. Прокопенко, О.С. Пономаров та інші). Взаємозв'язок цих компонентів не суперечить їхній лінійності, коли попередні елементи можуть до певної межі існувати окремо від наступних, але наступні неможливі без попередніх.

До числа пріоритетних напрямів розвитку технологій навчання у вищій школі належать ті з них, що за свою мету ставлять: 1) актуалізацію змісту і методів навчання за рахунок активного використання в навчальному процесі результатів і технологій наукового пошуку, підвищення на цій основі ефективності самостійної роботи студентів; 2) впровадження в навчальний процес високих інтелектуальних технологій, що передбачають формування знань з метою одержання нового інтелектуального продукту; 3) створення психологічного комфортного середовища навчання, яке забезпечує академічні свободи викладачу і студенту у виборі форм і методів навчання, створення умов і стимулювання ритмічної інтенсивної навчальної роботи студентів; 4) розвиток дистанційної форми навчання. Останнім часом окреслилися нові тенденції розвитку дидактичної системи вищої школи, що все більше тяжіє до демократичної, в якій мають враховуватися потреби кожного за для реалізації потенціалу особистості [4-5, 6].

Ці заходи знаходять своє втілення і в Національному технічному університеті "Харківський політехнічний інститут". Серед інших помітними окреслюються такі тенденції: *по-перше*, перехід від інформативних до проблемно-пошукових форм навчання; *по-друге*, перехід від жорсткого управління пізнавальною активністю студентів до різних форм розвиваючого навчання; *по-третє*, перенесення акценту з навчаючої діяльності викладача на пізнавальну діяльність студента; *по-*

четверте, реалізація принципу цілісності та системності при викладанні матеріалу.

Ми вже зазначали у роботі [4], що у професійній підготовці магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи» значне місце посідає навчальна дисциплін «Практична підготовка та стажування», головною метою викладання якої визначено формування готовності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів до науково-дослідної діяльності. Діалогічний підхід та різноманітні педагогічні технології при викладанні вказаної дисципліни дозволяють магістрантам сформувати не тільки мотиваційну і теоретичну готовності у вказаній площині проблеми, але й сприяє формуванню необхідної практичної готовності у майбутніх викладачів, рівень яких змінюється під час професійної підготовки магістрантів, проходження ними стажування та підтверджується достатньо високими показниками магістерських кваліфікаційних робіт.

У професійній підготовці майбутніх викладачів пильну увагу зосереджено на питанні відповідальності у навчально-методичній роботі. Викладання таких дисциплін як «Філософія освіти», «Дидактичні системи в освіті», «Педагогічний контроль в системі освіти», «Практична підготовка та стажування», «Інформаційні технології в освіті» та інші спрямовано на формування методологічної та методичної компетентності майбутнього викладача вищої школи. Зрозуміло, що зміст навчально-методичної роботи має полягати, у прагненні педагога постійно оновлювати зміст і поліпшувати методи, форми і способи подання навчального матеріалу; у регулярному його знайомстві з новітніми досягненнями педагогічної теорії та з передовим досвідом світової освітньої практики, у розробці та використанні належного методичного забезпечення навчально-виховного процесу.

Курс «Інформаційні технології в освіті» - це поглиблене знайомство з можливостями та практичне набуття навичок ефективного застосування інформаційних технологій в продуктивній роботі педагога, в тому числі і дослідницькій.

В рамках поставленого завдання студенти-магістранти виконують індивідуальне завдання «Створення демонстраційного матеріалу науково-дослідної роботи засобами PowerPoint». Виконання індивідуального завдання спрямоване на вибір магістрантами напрямку і теми дослідження, навчання навичкам академічної роботи з підготовки та проведення досліджень, обговорення проекту дослідницької роботи, вироблення навичок наукової дискусії та презентації результатів проведеного дослідження із застосуванням прикладної програми PowerPoint.

Запровадження міждисциплінарного зв'язку у процесі формування науково-дослідницької компетентності магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи» дозволяє констатувати, що для успішного виконання завдання магістрантові потрібно: знати початкову інформацію про предметну область дослідження, основні технології пошуку інформації; вміння користуватися методиками проведення наукових досліджень, а також технологіями пошуку інформації в мережі Інтернет (пошукові системи, спеціалізовані бази даних); вміння реферувати інформацію, представляти отримані дані у вигляді таблиць, схем, графів; будувати і підтримувати діалог з теми дослідження.

Під час формування науково-дослідницької компетентності магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи» із запровадженням міждисциплінарного підходу у підготовці ми *дотримуємося таких принципів*: індивідуальної значущості знань, умінь і навичок, яких набуває майбутній викладач; наявності цілісної інформації про сутність і структуру, функції педагогічної діяльності; послідовного переходу від навчальної через квазіпрофесійну (моделювання професійної) до професійної педагогічної діяльності; проблемного і діалогічного спілкування в системі “студент-викладач” і “студент-студент”; індивідуалізації та диференціації змісту психолого-педагогічного навчання, технологій організації навчального процесу; ігрового моделювання й рольової перспективи; єдності навчання й виховання, розвитку й самовдосконалення; відкритості навчання (гармонійне поєднання різних технологій навчання як традиційних, так і інноваційних - передбачено гармонійне поєднання різних форм роботи: лекційної, практичної, самостійної, різновидів консультацій, спів навчання, взаємонавчання (колективне, групове, мікрогрупове навчання в співпраці).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Педагогічна діяльність, як і будь-яка інша, має не тільки кількісну міру, але й якісні характеристики. Зміст й організацію педагогічної праці можна правильно оцінити, лише визначивши рівень творчого відношення педагога до своєї діяльності, що відбиває ступінь реалізації їм своїх можливостей при досягненні поставлених цілей. Творчий характер педагогічної діяльності тому є найважливішою її об'єктивною характеристикою. Вона обумовлена тим, що різноманіття педагогічних ситуацій, їхня неоднозначність, вимагають варіативних підходів до аналізу й вирішення завдань, які впливають із них.

Запроваджені діалогічний підхід та різноманітні педагогічні технології під час психолого-педагогічної підготовки аспірантів впливають на формування не тільки *мотиваційної і теоретичної*

готовності у вказаній площині проблеми, але й необхідної *практичної готовності* у майбутніх викладачів, рівень якої безперечно підтверджується достатньо високими показниками звітних індивідуальних завдань: аналізу провідних методик викладання дисциплін; проектування і запровадження методик для проведення практичних, семінарських або лабораторних робіт; навичок публічних виступів.

До провідних шляхів формування готовності магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи» до науково-педагогічної діяльності варто віднести: формування самосвідомості майбутнього викладача; формування спрямованості особистості майбутнього викладача на творче здійснення своєї професійної діяльності; формування необхідного комплексу професійних знань, умінь і навичок для творчого здійснення професійної діяльності педагога; формування досвіду практичної професійної діяльності педагога. Опановані магістрантами психолого-педагогічні знання, методологія педагогіки та наукового дослідження як найкраще сприятимуть розвитку їх професійно-особистісного потенціалу, формуванню іміджу педагога-дослідника, який безумовно буде розвиватися й самовдосконалюватися під час виконання своєї професійної діяльності.

Список літератури: 1. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навчальний посібник / О. І. Гура. – Київ: центр навчальної літератури, 2005. – 224 с. 2. Євтух М. Б. Педагогічна діяльність / М. Б. Євтух // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 640–641. 3. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії: монографія / І.А.Зязюн. – Черкаси: Видавництво ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – 608 с. 4. Ігнатюк О.А. Дидактичні особливості формування готовності до науково-педагогічної діяльності магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи»/ О.А. Ігнатюк // «Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія». - Харків: НТУ «ХПІ», 2014. - №2. – С.45-52 5. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: [навч. посіб.] /А. С Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – К.: Вид. Центр “Просвіта”; Пошуково-видавниче агентство “Книга Пам’яті України”. – 2000. – 368 с. 6. Освітні технології: навч. метод. посіб. / [О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.]; за заг.ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

Bibliography (transliterated): 1. Hura O. I. Pedagogika vyshchoyi shkoly: vstup do spetsial'nosti: navchal'nyy posibnyk / O. I. Hura. – Kyiv:

tseentr navchal'noyi literatury, 2005. – 224 s. 2. Yevtukh M. B. Pedahohichna diyal'nist' / M. B. Yevtukh // Entsyklopediya osvity / Akad. ped. nauk Ukrainy; holovnyy red. V. H. Kremen'. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – S. 640–641. 3. Zyazyun I.A. Filosofiya pedahohichnoyi diyi: monohrafiya / I.A.Zyazyun. – Cherkasy: Vydavnytstvo ChNU imeni Bohdana Khmel'nyts'koho, 2008. – 608 s. 4. Ihnatyuk O.A. Dydaktychni osoblyvosti formuvannya hotovnosti do naukovo-pedahohichnoyi diyal'nosti mahistrantiv spetsial'nosti «Pedahohika vyshchoyi shkoly»/ O.A. Ihnatyuk // «Teoriya i praktyka upravlinnya sotsial'nymy systemamy: filosofiya, psykhohohiya, pedahohika, sotsiolohiya». - Kharkiv: NTU “KhPI”, 2014. - #2. – S.45-52 5. Nisimchuk A.S. Suchasni pedahohichni tekhnolohiyi: [navch. posib.] /A. S Nisimchuk, O. S. Padalka, O. T. Shpak. – K.: Vyd. Tseentr “Prosvita”; Poshukovo-vydavnyche ahent-stvo “Knyha Pam"yati Ukrainy”. – 2000. – 368 s. 6. Osvitni tekhnolohiyi: navch. metod. posib. / [O. M. Pyekhota, A. 3. Kiktenko, O. M. Lyubars'ka ta in.]; za zah.red. O. M. Pyekhoty. – K.: A.S.K., 2001. – 256 s.

Ігнатюк О. А., Шахова Г.А.

**ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ
ШКОЛИ» НА ОСНОВІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ЗВ'ЯЗКУ**

Статтю присвячено проблемам підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. Автори розкривають особливості формування готовності до педагогічної діяльності у майбутніх викладачів. Обговорюються результати застосування різноманітних педагогічних технологій у фаховій підготовці магістрантів спеціальності «Педагогіка вищої школи».

Ключові слова: викладацька діяльність; навчання; науково-дослідницька компетентність; магістрант; педагог вищої школи; психолого-педагогічна підготовка; педагогічні технології, технічний університет.

Ігнатюк О. А., Шахова Г.А.

**ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОЦЕССЕ
ФОРМИРОВАНИЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ
КОМПЕТЕНТНОСТИ МАГИСТРАНТОВ СПЕЦИАЛЬНОСТИ
«ПЕДАГОГИКА ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ» НА ОСНОВЕ
МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ ВЗАИМОСВЯЗЕЙ**

Стаття посвячена проблемам повышения качества подготовки будущих специалистов. Авторы раскрывают особенности формирования готовности к педагогической деятельности у будущих преподавателей. Обсуждаются результаты применения различных педагогических технологий в профессиональной подготовке магистрантов специальности «Педагогика высшей школы».

Ключевые слова: преподавательская деятельность; обучение; научно-исследовательская компетентность; магистрант; педагог высшей школы; психолого-педагогическая подготовка; педагогические технологии, технический университет.

Ignatyuk O., Shahova G.

**PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES DURING FORMATION
RESEARCH COMPETENCE UNDERGRADUATES SPECIALTY
"PEDAGOGY OF HIGHER EDUCATION" BASED
MULTIDISCIPLINARY RELATIONSHIPS**

The article is devoted to investigate the improvement of quality of training of future specialists. The authors reveal the features of formation of readiness for pedagogical activity at the future teachers. The results of the use of different pedagogical technologies in training undergraduates specialty "Pedagogy of Higher Education" are discussed.

Keywords: teaching activities; the study; research competence; master's degree; teacher of high school; psychological and pedagogical training; educational technology, Technical University.

Стаття надійшла до редакції 03.04.2015 р.

УДК 378.015.3 : 005.32

*Кадемія М. Ю.
м. Вінниця, Україна
Дідух Л. І.,
м. Львів, Україна*

**ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТУДЕНТІВ**

Формування пізнавальної мотивації є ключовою проблемою в освітній діяльності, оскільки від неї в більшості залежать результати навчання. Нині зовнішні мотиви домінують в освітній діяльності студентів, що є характерним за відсутності внутрішніх мотивів навчання.

Проблемою сьогодення є деформація пізнавального інтересу